

OGANGIE

Ogangie

© Ivan Matoušek, 2017

ISBN 978-80-7474-209-5

ISBN (PDF) 978-80-7474-331-3

ISBN (ePub) 978-80-7474-332-0

ISBN (mobi) 978-80-7474-333-7

Ivan Matoušek

OGANGIE

Triáda

Lkající Achajci před palácem, nad nímž kouř z komína stoupá, hledají v hromadě zpupných ženichů každý z rodiny svého. Poté nesou je odsud či na vozy kladou. K tomu z pozůstalých Eupethés ostatním odvážně praví: „Nám, Achaiům, zlosyn král strašnou věc proved, když se z cest dalekých bohužel vrátil a ženichy vznešené v domě svém pobil. Můj syn Antinoos je též mezi nimi. Proto se, soudruzí, všichni hned pomstíme, než v Pylu anebo v Élidě zmizí. Vždyť jestli bez trestu vyvážne, budeme vydáni hanbě, až potomci zvědí, že vraha jsme nechali prchnout. Sám v boji raději zemřu, jelikož v potupě žít by mi nebylo milé.“

Vtom vyjde z vrat dvoukřídých před palác Medón, který se vzbudil až nyní, a k Danajcům rozumně mluví: „Odysseus si zlých skutků určitě nesmyslil bez puzení kořistných bohů. Sám viděl jsem jednoho, jenž mu stál po boku v podobě Mentora. Ten k boji pudil ho zjevně.“ Též Halithersés, kmet odvážný, Danajce varuje: „Nechodme mstít se, neb činy strašlivé i naši páchali!“

Někteří přesto jdou, nejprve pro zbroj se vzdalují, s Eupethem v čele. Jiní se raději nadále věnují mrtvým.

Na oblém travnatém pahorku se Zeus, sběratel mraků, s Athénou, rozenkou svojí, země dotýkají stěží. Pallas jiskrných zraků promluví k otci: „Kronovče, vladaři vládců, co uvnitř mysl tvá skrývá? Chceš snad připustit válku, či zjednat mír přátelský oběma stranám?“ Kronovec bouřný se podíví velmi: „Dítě, že ty takhle zrovna se tážeš? Proč vyzvídáš na mně? Což nebyl záměr kdys vymyšlen od tebe samé, Odysseus že jednou přijde a ztrestá ženichy zpupné? Přesto tedy povím, co nyní je vhodné. Věc ti to snadná. Jelikož za vše se dosyta pomstil, učiňme, dále ať zůstane králem. Proto vzpomínky vymažme na vraždy synů a bratrů z paměti živých. Necht' mají se vespolek jako dřív rádi. Necht' žijí v míru a bohatství hojném.“

Po moři koráby duté se od výspy vzdalují na všechny strany. Do bílých plachet duje jim příznivý vítr. Vlna kol černých boků po stranách obou pění a bouří. Na dně každého korábu mrtvolý Achaiů leží. Zároveň slyšet je rozhovor hlasů:

„Co se vám stalo, že vešli jste do temnot Hádu, všichni tak úžasně mladí?“ „Lépe by ne zvolil, kdo sbíral by po světě nejlepší mužstvo.“ „Zdali snad Zemětřas mocný vás nezhubil rázem?“ „Nebo dav nepřátel, když jste jim jímali loudavé krávy a ovci úhledná stáda?“ „Nebo jste o ženy řešili spory?“

„Chtěli jsme vládcovu choť.“ „Manžel byl mnoho let na cestách vzdálen.“ „Přesto si v nový nepřála vejíti sňatek.“ „V úskočné duši si smyslila lest. Pro Láerta tkala po tři roky pohřební rubáš, jednou prý aby kmet zámožný bez něho neležel v hrobě.“ „Mužný náš duch byl poslušen vyzvání toho. Jenomže háv v noci při louči párala opět.“ „Teprve čtvrtý rok královnu zradila ze služek jedna.“ „To pak, byť nerada, musila s páráním přestat a dotkati roucho.“ „Leč nějaký ďas přived jejího manžela zpátky.“ „Podobou roven byl starci a žebráku plnému bídy.“ „O hůl se opíral v chůzi.“ „Zkrátka v něm vládky nikdo z nás nemohl poznat.“ „Proto jsme láním jej, úhozy týrali v paláci jeho.“ „On snášel ty ústrky netečně vesměs.“ „O to však krutěji se za vše pomstil.“ „V soutěži jediný vlastní luk napjal a z šípů potom nás neminul žádný.“ „Sténající jsme bezbranní padali k zemi.“ „Když šípy mu došly, hlavy rubal nám mečem.“ „Podlaha v krvi se vařila.“ „Nejspíš bůh nějaký k tomu ho pudil.“

„Opravdu ctnostnou choť vládýka pojal.“ „Na manžela z mládí jen myslela po dlouhá léta.“ „U potomků budeme vzněcovat o její věrnosti líbezné písně.“ „Proto se ta žena neztratí, přežije jiné.“

Čas, jenž svoji podobu ukrývá kdekoliv, umožní na moři uvidět rychlý sled předělů. Ty začnou, jakmile každou loď, kde leží mrtvoly Achaiů, vystřídá válečná triéra. Stačí se rozhlédnout, a moře zpěněné je plné galér. Dále karavely na solné hladině spatřit lze všude. Z nich známé jménem jsou Niña a Pinta. Ty dvě Santa Maria, karaka slavná, dovede k Novému světu. Chvilenu po ní Victoria, karaka rovněž, první obeplouvá vlhkou drahou Zemi. Galeony do končin, jež vábí bohatstvím, převážejí s vojáky světskou i duchovní správu. Tytéž galeony se zlatem navrací se zpátky. Galéry do boje k Lepantu míří. Vzápětí po mlžné hladině fregaty válečné plují, též korvety s děly. Leč ani to více už není, jelikož oceán je plný škunerů o mnoha stěžních. K obzorům novým se vzdalují s otroky brigy. Sportovním jachtám se vzdouvají plachty. Za chvíli žene vpřed vítr již klipy. Hned po nich na nezměrné hladině bez plachet vidíme lodí. Nad komíny křížníků kouř stoupá černý. Kouří i parníky, plovoucí města. Titanik nadmíru zlý osud posílá ke dnu. Leckteré tankery jsou ještě větší. Letadla startují do oblak z mateřských lodí. Nad pobřežím vrhají čadivé blesky. V pořádku vrací se postupně zpátky.

/kino/

Náčelníci armád si slavnostně navzájem půjčují nůžky a stříhají ostnaté dráty, za kterými hubení tvorové, i kdyby nechtěli, kupředu hledí, neboť jsou živí a mají oči.

Chvilí je patrné, že se to děje na filmovém plátně.

Vojáci bratří se s chudáky, ze zásob pití jim, pamlsky, ovoce ochotně nosí. Ti po čemkoliv zvedají ruce. Navzájem rokuje společnou řečí či pouze chápavě, vděčně se na sebe smějí.

Buldozer hrne mrtvoly do jámy k těm, co tam leží. Mrtvola vepředu hromady jediná sedí, což trochu vypadá, jako by řídila hrnutí ona. Když hlučný zvuk motoru utichne, aniž ustane zároveň pohyb, je slyšet na pozadí křoupání popkornu odkudsi názory tyto: „Jestli se za to nepomstíme, u potomků budeme vydáni hanbě!“ „Jistě si zlých skutků nikdo z nich nesmyslil jen z vlastní hlavy.“ „Souhlasím a radím – Nechoďme mstít se. Přec činy strašlivé také jsme páchali. Proto vymažme vzpomínky na

vraždy z paměti naší.“ „To zdá se moudré.“ „Já také souhlasím. V míru žít budeme, v bohatství hojném!“

Nad jakýmsi ostrovem kouř zcela nehybně stojí. Na pozadí křoupání popkornu je slyšet kohosi zvolat: „Zlé skutky by činit přestali, kdyby se dožili té dnešní doby.“ Hladinu zátoky plavidla turistů zdobí.

Načež se objeví KONEC.

Diváci tleskají. Vstávání provází bouchání sklápěcích sedadel. Jedině starší muž Oddys ve své řadě nadále sedí, na klíně plátěnou tašku, a pohroužen do sebe přemítá v srdci a hlavě, aniž pohne ústy: „Celičský život bych v kině rád strávil a všechno na jednom sedadle prožil. Přitom bych s nikým se nemusel loučit, i kdyby místo měl třeba hned vedle, jelikož by ani ostatní diváci nikdy pryč nešli. Též jako neživí bychom zde seděli. Snad tímto způsobem si lze aspoň představit čas, který není, či takto uchován, vystaven na odiv, nanejvýš čeká, až jednou jej k něčemu případně budu moct užít.“

/zátoka/

Z pasáže kina, nad kterou ční obrovská písmena KOTVA, vybíhají pejskové, vycházejí sluncem oslnění diváci s batůžky. Na korze mísí se s dalšími pejsky a turisty. Od miminek v popruzáčích, přes mládež a dospělé, po starce s holemi, taktéž na vozících, život jen kypí. Tetování, pírsinky. Bzukot ze sluchátek v uších či na nich. Odevšad je slyšet písničky, muziku, bubny na pozadí rytmů akustické obuvi, která též bliká, a hřmění koleček pojízdných kufrů s odraznými sklíčky. Tohle je vnímáno málokým, podobně jak jiné zvuky a jevy.

Korzo, na dlažbě tu a tam s hovínkem, z jedné strany lemují především paláce hotelů. U restaurací lze venku posedět v zahrádkách s ploty. Turisty lákají útroby obchodů, zábavních podniků či aspoň výlohy, stánky a venkovní pulty. Mají-li ovšem cíl, pak trochu spěchají, za chůze jedí. Dosti jich kličkuje na kolech, na bruslích, na lyžích i jen těsně nad dlažbou na ničem vzduchem

jak tělnaté postavy ze sna. Mnoho kol a jiných prostředků o kdeco opřených nečinně čeká. Druhou stranu lemují vyhlídkové terasy, z nichž se schází na pláže, které u korza končí, rovněž k přístavním molům. Není divu, že chodí leckteří v námořnickém oblečku anebo v plavkách a na nohou ploutve. Všichni si navzájem rozumí, jsou k sobě milí. S turisty jinde probírají zážitky na dálku. Především se ale věnují displejům na chytrých mobilech, neboť je vodí a sdělí jim úplně všecko. Rovněž chytré mobility cokoliv fotí. Na korze to znamená nejen, co již bylo řečeno, též v uniformách fojníky s hlavami bez vlasů a jejich dodávky, služební vozy, jak sunou se v davu. Auty však se hlavně turisté sunou do garáží hotelů, k hlavnímu přístavu rekreačních lodí, kola a plavidla na střechách, v přívěsech, nebo opouštějí zátoku, odjíždějí do dalších končin.

Od nápisu KOTVA se po korze vzdaluje Oddys. Přitažlivý postavou a ani ve tváři nikterak není. S plátěnou taškou, která mu na dlouhém popruhu visí přes rameno, vyhlíží spíš jako žebrák. Mizí a pak se zas o kus dál vynoří, jako by davem byl unášen proti své vůli. Také si tu a tam upraví shrnuté ponožky. Na nohou má pracovní boty.

V lomozu turismu zazní hlas ženy: „Já byla snad všude.“ Oddys hned zpozorní. Se zájmem sleduje turistku stařenku. Sedí na vozíku, který dva mládenci ochotně tlačí. Zrovna je hlášáno z cinkotu příborů: „Žaludek utajit nelze.“ Stařenka se ohlédne. Vozík se zastaví. Stejně tak Oddys. Poslouchá s účastí, co ona v dojetí s povzdechem praví. „Tady je ten rybí restaurant Tunec. V něm jsem kdysi dostala plod moře větší než talíř. Myslela

jsem, že jej sama nesním. Jenže on mi chutnal jak žádný jiný.“ Z mládenců jeden se zeptá: „Takže jsi celý plod, Sikelo, nakonec snědla?“ Přikývne a ještě dodá: „Doma mám schovaný jídelní lístek.“ Jakmile tohleto mládenci uslyší, mobily Tunec i s okolím fotí. Oddys přemítá v srdci a hlavě: „Obvyklou turistkou Sikela rozhodně není, když si doma schovává jídelní lístek. Jsem zvědav, co se ještě dovím.“

Po focení přijede stařenka k cukrárně Včela. Nyní svůj doprovod poučí těmito slovy: „Do téhle cukrárny jsem chodila obzvláště ráda. Prostor tam uvnitř je předělen obloukem z cihel. Nikdy mi ta červeň nezmizí z očí.“ Z mládenců druhý si nenechá pro sebe, že takový oblouk jinde ve světě není. Sikela, jako když neslyší, vypráví toto: „Jednou jsem si dala ke kávě větrník a chtěla se posadit k oblouku ze zadní strany. Byla jsem napunutá, zda ještě dál něco není. Jenomže tam seděl připoután ke křeslu s podnožkou Martos, syn fojníků cukrářů. Řekla jsem – Vidím tě. Měl z toho až dětskou radost. Hned se mi pochlubil, že dostal hodinky. Při tom mi ukázal zápěstí nad hlavou, takže jsem si mohla domyslet, o čem vlastně mluví. Raději zas kousek pojedme. Co kdyby, když tu jsme, vynesli Martose i s křeslem před dům. To bych byla nerada. Třeba již nežije. Já vlastně nevím.“ Poté, co mobil vyfotí včeličku nad vchodem, výlohu sladkostí, v detailu větrník, mládenec vozík dál tlačí. Oddys jako kdyby zážitek Sikely s Martosem prožíval fyzicky, koukne na hodinky. Zneklidní a přidá do kroku, zároveň vědom si, že by rád poslouchal, nač bude stařenka vzpomínat na příští zastávce. Ve spěchu se ohlédne. Znovu se utvrdí, že je na turistku poněkud

zvláštní. A též ho napadne: „Ten ochotný doprovod nebudou synové. Nebo se mýlím?“

Když míjí parkoviště u hlavního přístavu rekreačních plavidel, to mu připomene, nač chvíli nemyslel. „Odsud už zítra po ránu vyběhne Machos s ostatními běžci. Kéž se před polednem v pořádku vrátí.“

Za pasáží cestopisů Fiches, známou pod názvem Cestovní mapy, sedí na židličce reklama restaurace Kulos, tatíček host žebrák Loris. U nohou na chodníku leží mu podobná taška, jaká visí přes rameno Oddysi, který se blíží. Loris k němu natáhne ruku s rozevřenou dlaní a radostně volá: „Přichází se na mě podívat jedno z mých dětí!“ Oddys se zastaví, trochu se skloní. Všimne si, doprostřed dlaně že snesla se žebráku moucha, a jen k tomu dodá podrážděným hlasem: „Přece víš, Lorisi, že já jsem výzkumník, takže nic nemám.“ On ruku zklamaně pokrčí, moucha zas letí. Oddys koukne na hodinky, davem se proplétá, mizí. Mine Obchodní palác. Též hotel Pasák, kde vedle vchodu v otevřeném okně restaurace pod nápisem NEJDŘÍV SE NAJÍST JE DOSYTA TŘEBA na židličce sedící reklama podniku, tatíček host žebrák Dols je zrovna skloněný do hostiny na klíně v míse. Ten tedy Oddyse propás.

Na pódiu skupina Virtuózní umělci hraje dovádívou úpravu klasické skladby, při hře se členové, pokud to nástroje umožní, gesty a úsměvy navzájem chválí. V pauze vnucují turistům nosiče. Někteří po nich natahují ruce. Předávání nosičů mobility fotí. Za nosič dá turista umělci obvykle nějaký pamlssek, potřese rukou. Skupina než začne to samé znovu, trochu se osvěží

z veliké láhve. Během hry tu a tam některý turista na hrající sousoší udělá dlouhý nos, vyplázne jazyk. Mobily jiných ho vyfotí. Pak jde horda se smíchem dále. Oddys si pomyslí s nevolí, aniž pohne ústy: „Rekreanti si mohou k umělcům dovolit cokoliv. Těm ostatně, zdá se, nic nevadí. Asi si zvykli.“

Za Majolou přechází korzo k vyhlídkové terase. Ačkoliv pospíchá, i tady stojí. Turisté podél kamenného zábradlí mají na displejích mapy. Sledují moře. Nedaleko pobřeží projíždí zátokou štíhlá loď jak úkaz ze sna. Veslaři v strojovém rytmu se vyklání nazad a zpátky, vesly hladinu víří dle povelů, které se od kormidla nesou až k terase v podobě střídání pouhých dvou skřeků. Když přízrak odpluje, všimne si Oddys nad jakýmsi ostrovem kouře jak ve filmu, neboť tam na samém obzoru, zdá se, že nehybně stojí. Z plátěné tašky vezme dalekohled a jev ten v něm zkoumá; zároveň poslouchá debatu kolem. „Kouř být přece nehybný nemůže.“ „Ani na displeji nad žádným ostrovem takový není.“ Kývají hlavami. „Možná jen nehybný vypadá odsud.“ Oddys triedr vrátí zpět do tašky, jim namítne v duchu: „Přiblížen, zvětšený rovněž je nehybný.“ Z boty povytáhne shrnutou ponožku. Terasu opouští ve velikém chvatu.

/před UPVD/

Ve stínu podloubí postranní uličky klade si za chůze obvyklou otázku: „Kde hledat Pelu?“

Z podloubí vyjde do jiného světa, na Studové náměstí bez lidí, ač lomoz turismu z korza sem doléhá a také z pláží. Jeho cíl tady je patrová budova, jež vzhled má továrny ve starém paláci – zdobená fasáda, členitá okna. Za střechou vyčnívá tovární cihlový komín, z kterého stoupá kouř k modrému nebi. Vedle vchodu dvoukřídlá vrata jsou zdobena ve vlysu písmeny UPVD z mramoru, ve zkratce názvem. Stavba svým rozsahem zabírá tu stranu náměstí, která je nejdelsí. Proti ní ulička s podloubím od korza míří.

Náhle jak přízraku všimne si chlapce, jenž objíždí na kole uprostřed pumpu. Nevěřičně postává opodál, sleduje, co se to děje. Hoch jezdí dokola stále týmž směrem, avšak po třech okruzích v lesklé stopě na dlažbě pokaždé zastaví na stejném místě

a chvilku čeká, aniž z kola sleze, jen nohy dá na zem. Dojat i udiven Oddys si pomyslí: „Jezdí s trolejbusem mezi konečnými po kočících hlavách a dělá na trase zastávky.“ Chlapec je hrou na řidiče zaujat – nevidí, že někdo přišel.

I od vchodu do UPVD Oddys se rozhlíží, ale jen chvíli. Ze stínu podloubí k němu přes náměstí přichází oděn do bílého duchovní Hatek, rovněž on v pracovních botách. Tváří se mile již na dálku. Pravou ruku má na pásce, v levé drží krabičku z papíru. Oddys mu v ústrety udělá několik kroků a takto hovoří spolu: „Jsem rád, žes tu nečekal.“ „Nejdu moc pozdě?“ „Naopak, jdeš zcela přesně. Já přišel teprve nyní. Měl jsem cestou několik podivných zdržení.“ „Jakých?“ „V kině po filmu bych seděl rád v hledišti stále. Na korze jsem vyslechl vzpomínky turistky starěnky Sikely. Vlastně mám zážitky na každém kroku. Nic na nich není. Pověz mi raději, co ty máš s rukou.“ „Přel jsem se přibližně před týdnem v restauraci s fojníkem Enachem.“ „A kvůli čemu?“ „Po pravdě řečeno nevím.“ Pohoupá pravici. „Šikovně jsem spadl. No zkrátka, Enach se domnívá, že je mi roven. A ostatní fojnící taky. Jediné štěstí, že byl se mnou otec – ten se mě zastal. Dobrák lstivý Enachu s obdivem zatleskal, čímž ho zaskočil natolik, že už mě nechal.“ „Ach, Hateku, žasnu, jak bleskově tvůj otec jednal. Nelze mu vůbec nic vyčítat. Chce jen tvé dobro.“ „Však jsem jej za lstivost velebil. Leč kvůli něčemu jinému přál jsem si tuhleto schůzku. Přináším, co tě, myslím, zaujme. Schwálně se o tom přede mnou přesvědč.“ Oddys uchopí podávanou krabičku, odklopí víko a pohlédne dovnitř. Vydá barevnou hliněnou figurku s ulomenou rukou. Ruka však nechybí – s figurkou je

zlehka svázaná provázkem. „Tak co říkáš, Oddysi, dítěti z hlíny?“ Při tom se duchovní od pasu nahoru zavlní radostí ze slov své otázky. Ještě ji upřesní: „Jak se ti figurka líbí?“ „Velice. Jenomže...“ „Ta ruka?“ „Ruka půjde přilepit. Mám ale pocit, že jsem tenhle artefakt už někde viděl.“ „Jsi přece výzkumník, máš velký přehled. Tomu se nediv.“ „Jenomže dítě mi připadá podobné komusi, koho znám. Zároveň, zdá se, je velice staré. Řekni mi, Hateku, po pravdě, kdo ti tu figurku přinesl a jak k ní přišel.“ „Kdo mi ji přinesl, nesmím ti prozradit, neb jsem to slíbil. Odkud ten nálezný má, ani já nevím. Ale ta osoba byla by moc ráda, kdyby ruka držela jako před úrazem a nebylo znát, že se musela lepit. Přitom slovo nepadlo, jak si přeje spravenou figurku vrátit.“ Oddys je dojatý. „Nemíním vyzvídat. Víc slyšet nechci.“ Pečlivě krabičku s nálezem dá si do plátěné tašky. Pohledem sklouzne na hodinky a s povzdechem praví: „Nejde mi výzkum, jen lepení umím.“ Duchovní Hatek jej povzbudí: „Vím, že jsi jediný skutečný výzkumník, a ani lepení neumí každý.“ „Jenže v UPVD skončím.“ „Co ti to, Oddysi, vyklouzlo z pusy?!“ „Neboj, figurku dítěte určitě spravím.“ „Přece nad restaurování nic vyššího není. Tu větu jsi přede mnou mnohokrát vyslovil, a mně se líbí.“ Oddys zakývá hlavou a vejde dovnitř. Zamyšlený duchovní se vrací od vchodu zpátky.

Oddys průchodem vejde do pracovny dílny. Rozhlíží se v přítmí a chvíli naslouchá. V delších intervalech, dosti pravidelných, se odkudsi stále ozývají po sobě rychle dvě klapnutí, což v tichu působí rušivě, zároveň záhadně. Přechází členitým prostorem s klenutým stropem. Dojde mezi lenoškami, křesly s podnožkami, stolky, židlemi, židličkami do výklenku s oknem do dvora, kde usedne ke stolu. Na něm displej světélkuje, slabounce šumí. Chvíli nehybně zírá. Probere se, plátěnou tašku si sejme z ramene, sáhne pro krabičku, na stole ji otevře a vyndá hliněnou figurku dítěte provázkem svázanou s rukou. Provázek odváže, vyhodí do koše a obě součásti zkoumá. Ze zásuvky si vezme pomůcky. Pečlivě štětečkem rozetře lepidlo na ploškách lomu a ruku přitlačí k rameni. Čeká. Hledí na hodinky. Načež se přesvědčí, že spoj drží pevně a není vidět. Zrestaurovanou figurku opře o krabičku vzadu u displeje. Pomůcky sklídí. Chvíli

zas nehybně zírá. Vstane a pomalu obchází podél stěn police. Prastaré předměty všude jsou opět jak nové. V policích podnosy, košíky, měchy a sekyry, číše jednouché, dvouuché poháry, misky a talířky, přílby, nože, měsídlá, míče. Pod nimi na zemi trojnožky s kotlíky, lavory, konvice, mísy. O zdi jsou opřeny či visí na skobách štíty a pavězy, luk, toulec se šípy, kopí a oštěpy, loutna, disky, meče. Jsou tu též vesla a kormidla i jedno pádlo. V rohu visí u okna zrcadlo v širokém členitém zlaceném rámu, pod ním je černá truhla. Oddys si s povzdechem pomyslí, aniž pohne ústy: „Všecko, co se dalo, již jsem zrestauroval, a k čemu to bylo?“ Vráti se ke stolu do svého výklenku. Zase se posadí. Na polici nad sebou má sošky – pár bájných tvorů. Při pohledu na ně i na hliněnou figurku si v duchu výzkumník komusi stěžuje znaveným hlasem: „Nikdo mi neřekne, odkud ty věci jsou.“ Ověří podruhé, že ruku k rameni přilepil pevně. „Vědět tak, odkud jsi, hned se tam vypravím, třeba až na konec světa.“ Figurku vrátí před krabičku, otře si oči. „Všichni jste zdaleka. Nebo jste kdekoliv? Jste vůbec někde?“ Uhodí do stolu. „Zkoumám. Chci vědět.“ Ze zrnění displeje vystoupí tatíček host žebrák Loris. Ze židličky u vchodu do Kulose natáhne před sebe ruku s rozevřenou dlaní, ze šumění radostně volá: „Hledí na mě jedno z mých dětí!“ Poté zas v zrnění mizí. Oddys překvapen, ale i zklamaný zavolá za ním: „Copak jsem dítě? Vždyť už jsem starý.“ Vstane a hned si zas sedá. Pozoruje za oknem na dvoře vysoký cihlový komín, jak kouř z něho stoupá.

Průchodem vcházejí tři jeho přátelé. Vzhledem i oni jsou podobní žebrákům v pracovních botách, což není divu – v UPVD

zkoumají, oč není zájem. Plátěná taška jim na dlouhém popruhu z ramene každému visí. Dávají najevo radost, že Oddyse vidí. Nem ozve se první: „Měli jsme strach, co je s tebou, že jsi tu tři dni už nebyl.“ Hefnet se připojí těmito slovy: „No, nediv se. Nás také sužují deprese z turistů, když se při exkurzích našemu výzkumu smějí nebo když z legrace sem vzácné nálezy ze světa nosí.“ A Tomal dodá: „Ani ve svých rodinách lehké to nemáme. Proto nás napadlo, že se ti mohlo stát i něco hrozného doma.“ Oddys v dojetí s povzdechem praví: „Doma se vlastně nic ty tři dni nedělo. Dneska jsem se zdržel v kině. Veselo přesto mi není. Kdeco je podivné. Bezmála ničemu se nedá věřit.“ Nem chápavě přikývne, pronese mírně: „Od toho jsme tady. My žádnou záhadu nesmíme snižovat a žádnou otázku zlehčit.“ Tomal nicméně namítne: „Takhle se ovšem žít nedá.“ Oddys vstane od stolu a sepne ruce. Rokující také jsou zároveň v zrcadle v rohu. „Žít se dá různě.“ „Snad tě nerozrušil kouř nad tím ostrovem na samém obzoru?“ „Rozrušil. Najednou v srdci a myslí mi probudil po čemsi touhu. Zároveň musel jsem poslouchat turisty kolem.“ „Snaž se je nevnímat.“ „Nelze je nevnímat. V kině jsem pochopil, že kam paměť sahá, to nebylo jiné. Nad ostrovem ve filmu kouř vypadal stejně. Na korze jsem se vlastně utvrdil, že hrůzy trvají stále.“ „Máš sice pravdu, leč kdo cítí to takhle?“ „Kromě nás nikdo.“ „Trochu snad turistka stařenka Sikela, protože nemůže chodit. Z ní aspoň měl jsem ten dojem. Doma si schovává jídelní lístek.“ „Třeba i tatíčkovi hosté.“ „Ti jsou s údělem reklamních žebráků smíření.“ „Pořád se cpát přece nemůže nikoho bavit.“ „Pročpak ne? Chtějí být ve středu zájmu.“ „Jsou

jenom každému na očích.“ „Jsou jako Virtuózní umělci.“ „Souhlasím, baviči turistů, ti mají k žebrákům blízko.“ „Tos vystihl přesně.“ „Víc mě upoutal hoch, který na kole objíždí před UPVD pumpu.“ „Ten nás, myslím, upoutal všechny.“ „Jste rádi, Oddysi, že jsi ho stihl. Na chodbě jsme teď z okna viděli, že už tam není.“ „Ta jeho zábava nicméně potrvá věčně. Proto je možné i minulost hledat.“ U výklenku a také v zrcadle kývají hlavami, po chvíli rukují dále: „Podívejte se na tuhle hliněnou figurku dítěte. Přines mi ji k opravě před chvílí od dárce z neznáma duchovní Hatek. Měla ulomenou ruku.“ „Já ani nevidím kterou.“ „Tak to mě těší. A ještě zkus pevnost.“ „Obě drží pevně.“ „Nádherný přírůstek, to musím uznat.“ Oddys barevnou figurku vrátí před krabičku. „Jenomže mě straší, soudruzi, pořád ta otázka, co si mám o tom všem myslet.“ „O čem? Buď konkrétní.“ „Třeba že turistka stařenka Sikela zamlada dostala plod moře větší než talíř.“ „Co by sis chtěl o tom myslet? Žaludek utajit nelze. Nejdříve se najíst je dosyta třeba.“ „V případě Sikely je tohle jinak. Nebo na žebráka Lorise, jenž měl mouchu na dlani, se přišlo podívat jedno z jeho dětí.“ „Tím příchodem dítěte myslel spíš, Oddysi, tebe.“ „To mě taky napadlo a jsem z toho zmaten.“ „Proč ale? Šel jsi zrovna kolem.“ „Co Loris řekl mně, bych já mohl prohlásit například zde o té hliněné figurce.“ „Že je tvým dítětem?“ „Vždyť je ta věc jistě velice stará.“ „Dítětem je ovšem stále.“ Přátele souhlasí, přesto se diví. „Sám nevím, čím jinak vysvětlit, že z ní mám nevšední pocit. Možná když nejde být napořád dítětem, je tedy figurka dospělý člověk.“ „Nebo je to stará hliněná hračka.“ „Hliněný voják.“ „Tak ale jaká je skutečná pravda?“

„Že ty takhle, Oddysi, zrovna se tážeš? Což k ní nemáš nejbliž? Jsi naším vzorem.“ „Vím toho, Hefnete, spíš stále méně.“ „Tomu se divíš? Vždyť ani nechápu, co jsme schopni vymyslet. Aspoň já, soudruzi, nechápu, abych byl konkrétní, jak se nám povedlo, že mohou fojníci ovládat turisty úplně na dálku pomocí siločar.“ „Přece ze siločar vinit nás nelze.“ „Teď jsem si vybavil, co se mi zdálo.“ „Povídej, Tomale, než sen zapomeneš.“ „Byl plný divochů z jiného světa a zároveň probíhal tady. I jejich podivné jméno Arabové přesně mám v paměti ze sna. Takže ti po nás šlapali, aniž poznali boty. Hynuli jsme naráz po celých řadách. V poslední byl s námi Kristus. To jméno ve věřavě, dupání zaznělo taky. Nejprve jsme ale museli zemřít.“ „Ve snu je, Tomale, cokoliv možné. Bdíci však já umím akorát lepit. Ke zkoumání postrádám talent. Přitom mě zajímá jako nic jiného čistý čas v podobě substance. Leč v tomhle zejména nehnu se z místa. Možná jsem se nejmíc přiblížil objevu, o němž sním, *ogangii*, když jsem byl dítě. Nikdo ji neznal. Vím, že se ptali, co tím slovem míním.“ Pokrčí rameny a praví dále: „Lépe se vyjádřit nesvedu dodnes. Třeba to nejde. Skoro už blouzním. Vidím *ogangie* napsáno na štítku lahvičky, v níž čas má podobu bezbarvých průsvitných krystalků.“ „Z takové představy, Oddysi, skoro až mrazí.“ „Něco však za ní být musí.“ „Nicméně těžko říct, čím může přispět konkrétně k dalšímu výzkumu. I my *ogangie* slyšíme pouze od tebe. Ani displej, zdá se, že o ní neví.“ „Slovo samo o sobě zní vskutku zvláštně.“ „Rovněž *ogangie* napsaná vypadá exoticky snově. Musela mě nejspíš uhranout. Znamená, aspoň v mém případě, všechno, co bylo.“ „Moc hezky řečeno.“ „Souhlasím, Hefnete.

Nikdo z nás netvrdí, že se Oddys neumí vyjádřit zároveň vzletně i jasně. Mnohé jeho výroky můžeme testat. Ovšem *ogangie*...“ Zaváhá. „Kladu si otázku, zda z ní nezbylo jen ono slovo.“ „Na co, Neme, narážíš?“ „Že již třeba není.“ „Slovům snad zánik nehrozí. Od toho jsme tady.“ „V UPVD?“ „Kdekoliv. Dokonce mě stále častěji napadá, že kvůli *ogangii* vůbec ještě žiji.“ Druhové u výklenku a taky v zrcadle Oddyse s rozpaky pohledy měří. Tomal mu káravě praví: „Snad nechceš vyzkoumat úplně všecko?“ „Ty mluvíš, jako bych byl skoro vševěd, ač opak je pravdou. To moje zkoumání opravdu k ničemu není, což mě i ve spánku straší. Noc co noc se mi zdá, že hledám čistotu v odpadcích. Jsem jimi zavalen. Zvolám, že končím. Okamžitě pocítím úlevu, že jsem v UPVD naposled. Ve snu je cokoliv možné. Ovšem i ve skutečnosti se restaurování nevěnuji s takovým nadšením jak u prvních věcí. Navíc začínám mít v dřívějšího zápalu podivný pocit.“ „Tak ale proč toho zkoumání, Oddysi, opravdu nenecháš? Vždyť už jsi starý.“ „O *ogangii* se dávej do řeči na korze, mohu-li ti radit.“ „Občas i restauraci navštívím, ale to k ničemu není. Měl bych spíš podniknout vycházku někam dál za město, ne pouze na hřbitov.“ „Stačí se procházet po plážích okolo zátoky, zajít do přístavu k lodím. Je-li *ogangie* pouze lokalita, byť třeba vzdálená, tak se o ní od turistů dříve či později nakonec dovíš, i jak se tam dostat.“ „Nesmíš se jich stranit jen proto, že se tobě turismus příčí.“ „Buď na ně milý.“ „Zbytečně se nesvěřuj, jaký jsi výzkumník, a nebudeš k smíchu.“ Oddys přátelům z rozpaku přikývne a totéž učiní v širokém členitém zlaceném rámu. Nem koukne na hodinky a Hefnet praví: „Ještě jsem si vzpomněl,

sháněl tě Melan.“ „A kdy to bylo?“ „Včera. Ptal se, zda přijdeš.“ Tomal k tomu dodá: „Slyšel tvé zvolání ze sna.“ Tímto svým absurdním nápadem kolegy pobaví. Leč Oddys hned zvažní: „Co jste mu řekli?“ „Že nevíme.“ „Sami jsme příchodem Melana byli zaskočeni.“ Načež Nem pozvedne zápěstí, ukáže hodinky, což vysvětlí Oddysi těmito slovy: „My tě teď musíme opustit a spěchat na dvůr, neboť filmujem Protuse, tak aby nemyslel, že jsme už skončili, a nešel domů.“

Tři přátelé průchodem odejdou, Oddys zas usedne ke stolu a nehybně zírá. Probere se, ověří potřetí, že ruku figurce k rameni přilepil pevně. Šeptem jí praví: „Největší naději vkládám do Pely.“ Figurku vrátí před krabičku, otře si oči. V zrcadle potom se jakoby na zkoušku malinko směje. Hned zase zvažní. Rty se mu hýbou: „Jsi vůbec někde?“ Uhodí do stolu. Ze zrnění displeje vystoupí přátelé, ti, kteří odešli. Nyní ze šumění hovoří sborem: „Proč toho zkoumání v UPVD nenecháš, když tě i ve spánku straší? O *ogangii* se dávej do řeči v restauracích na korze. Proč podniknout vycházku někam dál za město? Vždyť už jsi starý. Stačí se procházet po plážích okolo zátoky, zajít do přístavu k lodím. Je-li *ogangie* pouze lokalita, byť třeba vzdálená, tak se o ní od turistů dříve či později nakonec dovíš, i jak se tam dostat.“ Poté tři přátele vystřídá vedoucí výzkumu Melan, ale ten mlčí a vzápětí rovněž on v zrnění mizí. Oddys vstane a hned si zas sedá; v duchu sám se sebou a rovněž s přáteli rozmlouvá těmito slovy: „Leknu se, když si jen představím, že se ptám na pláži, v přístavu, kdo zná *ogangii*. Ani restauraci navštívit k ničemu není. Vnímám už jak výkon hrdiny, vejdu-li do ní. Mívám

tam obavy, zda si mě pro můj vzhled fojnící nespletou s nějakým tatíčkem hostem. Dosud se to sice nestalo, a přesto se nemohu takové obavy zbavit. Jako bych sám sobě nevěřil. Vždyť mám již pochyby i o restaurování. A doma v rodině si také připadám cizí. Poslední naději vkládám do Pely. Jsem dokonce přesvědčen, že pouze díky ní poznám *ogangii*. Z dlouhých let čekání rázem nic nezbude, jako bychom byli stále jen spolu. Těžko však obhájit, proč tomu věřím. Od té doby, co jsem Pelu uviděl naposled, jistě se změnila. Pouze v mé paměti zůstává holčičkou, sedící uprostřed bábovek na písku v parku. Tehdy mě měla moc ráda. Jenomže netuším, kde je jí konec. Proč i šum displeje o tomhle mlčí? Vlastně kvůli pátrání po Pele musím v UPVD skončit.“ Zvenku ho vyruší sílící hřmění. Postaví se, okno ve výklenku otevře, trochu se vykloní, tvář obrátí vzhůru. Po obloze se rychle vzdalují dvě nízko za sebou letící stíhačky. Když zmizí za střechou, pohlédne dolů. Na dvoře tři přátelé, jak už se zmínili, filmují Protuse. Vybavení, jež mají, působí svérázně. Nem jede pomalu s vozíkem po krátkých kolejích před kulisou jeskyně ve stěně lomu. Hefnet na vozíku se drží kamery, i za jízdy průběžně míří. Tomal pod sluncem vysoko na nebi svítí zbytečně lampou. Pračlověk v kožešinách leze u sluje po čtyřech po velkých kamenech porostlých mechem. Když dosáhne vrcholu hromady, zaujme vítězný vzpřímený postoj a vzpřímeně seběhne dolů. Z okraje hromady uchopí největší kámen, nad hlavu jak míčem s ním vysoko hází, v poskoku pokaždé hravě jej chytí, než nohama dopadne na zem. Kámen je zřejmě atrapa z gumy. Oddys nad tím z výklenku zakývá hlavou.

Na dvůr vchází skupina dvacítka turistů různého věku; někteří s batůžky na zádech, na tričku má CK Poznání napsáno každý. Skupina psi je početná méně. Vedoucí výzkumu Melan dělá exkurzi průvodce. Přes rameno na dlouhém popruhu visí mu plátěná taška se strakatým, křiklavým nápisem ZKOUMÁNÍ ŽIJE. Ještě víc se liší od druhů z UPVD oděvem, který je strakatý, křiklavý celý. U krku upoutá pozornost každého motýlek. Pracovní boty vydávají nejenom za chůze silný zvuk tikání hodin. Že módou a vzhledem se nemíní zdržovat, že klade poznání na první místo, mu lze těžko věřit. Ukazovátko má celé ze zlata, včetně zakončení protáhlým prstem.

Pračlověk hází před exkurzí, aby se pochlubil, kámen co nejvýše, až k hornímu okraji kulisy lomu, a než jej pokaždé chytí ve výskoku, v taneční otočce dupe. Scénku chytré mobily, celek i detaily, mnohokrát fotí. Melan tyčkou ze zlata zatřepe v ruce. Po chvíli přátelsky hovoří veselým hlasem, ač si z CK Poznání někteří i nyní nechají sluchátka v uších či na nich. „Zde je první zastávka. Jsme na dvoře Uměleckoprůmyslových výzkumných dílen. Pro stručnost běžně to říkáme, píšeme zkratkou. V průčelí paláce, nad vraty, jimiž jste do dvora vešli přes Studové náměstí, jste si mohli UPVD, dokonce z mramoru, všimnout. Původně, pradávno tu páchl rybníček, neboť sem přitékal z celého okolí veškerý odpad, což zažil akorát Protus. Právě ho vidíte, jak kvůli výzkumu u jeskyně tančí a sportuje s kamenným míčem.“ Turisté vybuchnou sborově smíchy, psi vrtí ocasy, Melan hovoří dále: „Teď trochu vážně. K Protusu se vrátím za moment. Co se týče rybníčku, na dvoře zůstaly už jenom smuteční vrby. Sirotci

nebozí, stávali na jeho břehu. Nyní je součástí UPVD čistička. V některých sálech je čištění funkční. Bádáme v odpadu, přitom se věnujem pietně muzejním sbírkám. Foyer muzea z pohledu čističky je její vestibul, ústřední hala. Tam spatříte obrázky, případně modely provozů, které už nejsou, ač bývaly významné, nebo též takových, jimž zánik hrozí. A tento Protus je nejstarší z žijících dělníků, kteří měli v čističce na starost nejhrubší práci.“ Turisté borce v kožešinách v házení, skákání a tanci povzbudí; z něho pot lije, Melan hovoří dále: „O nejhrubší práce býval dost zájem, protože každému patřilo, co v odpadu našel. Vzácnosti tahali z česlí bidly z bambusu, na konci s různými háky. Tohle zřejmě mírnilo strádání z pobytu v přítmí a zápachu škodlivých plyňů. Muzea se dožil z dělníků málokdo. A pouze Protus se jediný nepřidal k žebrákům, kteří jsou k vidění hlavně na korze. On se totiž uplatnil rovněž v UPVD. Dokonce je z něho pracovník, filmová hvězda. Pracovny dílny jsou především zde v levém křídle.“ Sám také tím směrem pohlédne, načež se nad sebe usměje, pro turisty k úsměvu dodá: „Zrovna se nad námi vyklání výzkumník Oddys.“ Ten se rychle schová, nicméně vzápětí se z okna vykloní znovu. To již ho mobily vyfotí, potom mu turisté mávají, ozve se potlesk, Melan hovoří dále: „Ve zkoumání mám přehled, neboť jej vedu. Hlavní cíl přiblížím raději na dvoře na čerstvém vzduchu. Uvnitř toho ostatně moc vidět nelze. Bádání nejvyšší, leč hodně obtížné, se týká času. Bylo by potřeba nejprve získat ho z prostoru, či prostě odněkud samotný v podobě substance zavřené v láhvi. Teprve potom by se daly provádět pokusy, zda je možné cestovat nazpátek, případně se

aspoň zastavit, kde se nám zachce. Z pěti výzkumníků, co jsme v UPVD zůstali, tohle uskutečnit Oddys si nejvíce přeje, ovšem i on stále marně. Měl by toho nechat.“ Někdo ze skupiny hodí po Oddysi jablkem, do něhož si zrovna kousl – trefí se pod okno do zdi. Melan horlivost turistů mírní: „Zato vyřešil leckterý oříšek v restaurování prastarých věcí. Prokouknou zpravidla, jsou jako nové. Návratem v čase to ale není. Ovšem jejich kopie mohou být suvenýr.“ Turisté kývají hlavami, badatel v okně se zklidní, Melan hovoří dále: „Ještě na dvoře UPVD věnujte pozornost hrobu neznámého psance. Před lety nás tady požádal o azyl. Své jméno nesdělil, ani proč se musí skrývat. Dva měsíce jsme toho člověka zkoumali. Byl na tom opravdu velice špatně. Nakonec jsem tedy rozhodl, že může zůstat. Rovněž jsem mu slíbil, že bude pochován na dvoře, když si i hrob přál mít zde mezi námi. Teprve potom se nebál, dokonce se tvářil šťastně, leč pouze týden. Zemřel patrně sešlostí věkem. Takže jsme splnili to jeho poslední přání.“ Exkurze za Melanem popojde k nejbližší smuteční vrbě, u níž jako obílený náhrobek s nápisem stojí patník s číslem. Melan hovoří dále: „Patník byl již dříve u vrby. Nikdo z nás netušil k čemu. Nyní označuje, kde psanec neznámý, jenž přestál zápasy, útrapy mnohé, má ve světě poslední úkryt.“ Hned chytré mobily mnohokrát v těch místech dláždění fotí, též Melana, jak vedle patníku stojí. Ten od hrobu odstoupí a mlčky, pohledy žertuje s kolegy filmaři a rovněž s Oddysem v okně, čímž dává najevo rozpaky z exkurze i z toho, že je do UPVD vodí. CK Poznání včetně psů se záhy rozptýlí po celém dvoře. Okukují ostatní smuteční vrby. Víc je však zaujmou výzkumníci

filmaři, zejména ta jejich hromada kamenů porostlých mechem. Někteří si dojdou prohlédnout hromadu koksu, obejdou tovární komín, studují kůlnu. U všeho je chytré mobily fotí. Také jak se dělí s filmaři o různé pamlsky. Oddys, jemuž je házejí, říká si v duchu: „Cokoliv je díky turismu možné.“ Sám přitom exkurzi pro radost jak brankář snaží se, nicméně máloco chytí. Melan tyčku ze zlata pozvedne nad hlavu, oznámí: „Půjdeme dovnitř.“ Turisté, psi k němu odevšad míří. Přicházejí společně k plechovým dveřím, v paláci továrně postupně mizí.

Oddys usedne ke stolu. Chvilí nehybně zírá. Ze zrnění displeje vynoří se na dvoře komín. Nehybný kouř nad ním oblétán je ptáky. Na hodinkách uvidí, že bude dvanáct. Vteřinové ručičce chybí jen kousek. Rozezní se siréna venku i uvnitř. Jakmile houkání skončí, komín na displeji v zrnění zmizí. V tichu je zas slyšet po sobě rychle dvě rušivá, záhadná klapnutí. Ta se ozývají v UPDV odkudsi stále. Oddys od stolu vstane a vyhlédne na komín z okna. Kouř nad ním stoupá a ptáci tam nejsou. Dvůr je liduprázdný, lampa před kulisou jeskyně vypadá zhaslá. Rozrušen říká si v duchu ve výklenku, jako když přemítá v srdci a hlavě: „Nehybný kouř oblétaný ptáky byl určité znamením. Jenomže jak poznat, zda je v něm nějaká souvislost s Pelou? Či souvisí znamení přímo s *ogangii*? Možná to byl pokyn, že musím opravdu v UPDV skončit.“ Okno pomalu přivře. V rozpacích obchází pracovnu dílnu. V přítomí si prohlíží prastaré předměty, které jeho zásluhou působí opět jak nové. Některé bere i do rukou, zase je vrací. Na konci bezcílné obchůzky postojí v rohu před zrcadlem. Oddys na Oddyse hledí, jeden druhému současně praví: „Cítím

se stále víc jako kůl v plotě. Nejen že dnešní svět nechápu, rozumím málo už také sám sobě. Co když skoro nejsem? Pěla mi stále víc chybí. Či můj život souvisí přímo s *ogangii*?“ Oddys se k Oddysi ještě víc přiblíží – dotkne se rámu. Konečky prstů, jak již nesčetněkrát, přejede kuličky v záhybech rostlinných motivů, ve květech uprostřed lístků, vláčky v zatáčkách v hornaté krajině, částečně v tunelech, částečně z tunelů venku. Ruku oddálí od rámu na obě strany, aby se podíval, kolik je hodin, a sám k sobě s povzdechem pronese, aniž pohne ústy: „Žít tak tehdy v těch tunelech, vláčcích!“ Znovu se koukne na hodinky a jde si pro pádlo. S ním v ruce se vrátí do výklenku ke stolu pro plátěnou tašku, kterou si pověsí za dlouhý popruh přes rameno, jen letmo skloní se do ní. Odejde postranním průchodem, jiným, než kterým sem přišel, než kterým vešli a zase odešli tři jeho druzi.

Exkurze CK Poznání vedená Melanem vchází do muzea čističky, nejprve do strohé ústřední haly s vysokým stropem, tvořeným pod střechou dřevěným krovem. Zde jsou vystaveny na panelech obrázky a v prosklených vitrínách modely provozů, které už nejsou, ač bývaly významné, nebo též takových, jimž zánik hrozí. Skupina se záhy po hale rozptýlí. Psi tu a tam čichají k podlaze, mobily fotí. Největší zábavou zdá se být vitrína s nápisem ČE-SACÍ STROJE, leč nadšení ani tam netrvá věčně. Posléze nehybně zírají někteří do výšky pod střechu na krov, do světél vysokých úzkých luxferových oken, někteří na dlažbu u nohou, na displeje mobilů či hovoří s turisty, kteří jsou jinde, a takto čekají, až dá Melan znamení, že se jde dále. A to se stane.

Do útrob muzea kráčí v řadě za sebou spoře nasvíceným cihlovým tunelem za zlatou tyčkou ve zdvižené ruce. Po stranách tunelu se černají odbočky, případně niky. Dále pokračují klenu-
tým prostorem, jenž je rovněž z červených cihel. Po točitém ko-
vovém schodišti sestoupí nejnižše. Též tady, jak všude v UPVD, se
v delších intervalech, dosti pravidelných, ozývají po sobě rychle
dvě klapnutí, zde však na pozadí zurčení, bublání vody. Turisté
se v těchto končinách chrání před zápachy mačkáním nosu nebo
si na něm i před ústy kapesník drží. Takto postupují v blescích
chytrých mobilů k soutoku stok, rovněž ke vpusti dešťové vody.
Cihlový žleb opatřený stavidly se stává náhonem, v němž proud
splašků otáčí obřím vodním kolem. Melan CK Poznání vysvětlí,
že má kolo pět metrů v průměru a pohání vrtuli větrací šachty,
aby se podzemí alespoň částečně zbavilo pachů. Plochy stěn z ci-
hel různé oblosti stýkají se složitě v kruzích a elipsách, čímž zdejší
prostory jsou hodny obdivu. Mobily blýskají na všechny strany.
Vodní kolo ujít si nenechá žádný. Na dlouho se exkurze zahledí
do žlebu na zbytky jídel, fekálie, kusy dřev unášené v proudu. Je-
den ze skupiny, asi mimoděčně, objeví zábavu, která se šíří. Kdo
najde odpadek v kapse či batůžku, do splašků jej přidá. Někteří
využijí přestávku v prohlídce prakticky – občerství se sami. Pak
se pokračuje ve směru odtoku k výpustním kanálům, k výlev-
ním šachtám. Melan tohle i vše ostatní turistům říká, a na co
lze, zároveň ukáže tyčkou. Ve velké galerii odpadů jsou v nikách
k vidění různé druhy nádobek, sběračů, soudek vzorku stonavé
půdy. V uzavřené vyhnívací nádrži lze sledovat okénkem bub-
lání plynu, který je odváděn trubkou do plynárny. Velká galerie

odpadů ústí do dlouhého sálu, kde pod valenou klenbou překonává výprava po můstcích žumpy a s pračkami lapač. Z kališť se sedliny čerpají do studní na kal. Chlorovnou procházejí na radu Melana bez dechu zrychleným krokem. Po cihlovém schodišti stoupají do horní galerie odpadů, ve které je stará strojovna kalových čerpadel a první moderní pojízdná čistička latrín, vybavená hořákem k pálení páchnoucích zplodin. Na horní galerii odpadů navazuje technické srdce areálu, živené koksem, jenž je sem shazován z hromady na dvoře větracím otvorem v žebrové klenbě. Melan na okamžik zhasne, čímž CK Poznání předvede, jak v těchto místech do podzemí vnikají paprsky denního světla. A zase rozsvítí. Dřív než sestoupí po kovových schůdkách před průchod do kotelny, zeptá se turistů, cítí-li v závanu teplého vzduchu typickou vůni. Hlavou kývají mnozí. Pes vepředu dokonce štěkne. V průchodu do kotelny Melan na okamžik podruhé zhasne, čímž je rázem patrné pod jedním ze dvou kotlů žhnutí. Rudá zář se rovněž odráží na nejbližších předmětech v okolí roštu. A zase rozsvítí. Mobily fotí. Kotle si všichni jdou prohlédnout zblízka. Nejvíc je upoutá právě ten v provozu. A dále drobnosti – pohrabáč, lopata, umyvadlo špinavé od mouru se zbytkem mýdla. Pohlédnou na sebe do kousku zrcadla. Vedle čtou v rámečku návod pro topiče. Berou na vědomí čísla u ručiček, skleněné trubičky, pod stropem traverzy. Vedoucí výzkumu předvede zájem badatele o přetlak přehřáté páry. Pak s tyčkou nad hlavou se vrátí do role průvodce. Vystoupá první po železném žebříku k dalšímu průchodu, jenž vede zdí tlustou skoro dva metry. V ní otevře dveře. Za nimi vchází se na ochoz strojovny, na vnitřní balkon. Zde se

nabízí seshora pohled do úžasné dunící haly. Mobily fotí řemenice transmisí mířící prostorem k transmisní hřídeli; ta odtud je na dosah, i mohutné konzoly, které ji pod krovem nesou. Někteří ochoz pomalu obejdou jednou, psi doslova spěchají mnohokrát kolem. Dolů scházejí společně po strmých kovových točitých schůdcích u zdi rovnou do krypty strojovny. Nízký strop tvořen je bezpočtem nevelkých žebrových kleneb podpíraných v řadách a zástupech silnými pilíři. Melan na několik nejbližších ukáže tyčkou a říká, že strop musí odolat váze a chvění na podlaze nad ním. Z přítmí vylezou do světla po kramlích na sloupku otvorem přímo u parního stroje, který je v chodu. Od zábradlí okolo něho hned mobily celek i detaily mnohokrát fotí. Přenášení pohybu řemenic na hřídel působí podobně magicky odsud jako při pohledu z vnitřního balkonu. Vedoucí výzkumu dokonce prohlásí, že drak z nebe otáčí ledašcím dole. Skupina se záhy po hale rozptýlí. Postupně se vrací. Největší zábavou zdá se být regulátor otáček parního stroje. Leč ani z rotace kuliček nadšené turistů netrvá věčně. Pár jich ještě sleduje u pístu obláčky. Většina už zírá nehybně na dlažbu u nohou, na displeje mobilů, či hovoří s turisty, kteří jsou jinde, a takto čekají, až dostanou znamení, že se jde dále. A to se stane. Melan všechny obejde se zlatou tyčkou ve zdvižené ruce, aby je shromáždil u otvoru, kterým sem vylezli. Jím slezou zas po kramlích na sloupku nazpátek do krypty, i v ní pokračují opačným směrem. Postupně mizí mezi pilíři jak v hustém pravidelném kamenném lese.

Oddys s plátěnou taškou přes rameno a pádlem v ruce vstoupí rohovým průchodem do haly tak rozměrné, že kdyby nebylo nahoru vidět na valenou klenbu, vznikl by dojem, že se octl venku. Takhle ale zde uvnitř působí zmenšený, podobně i průchod za ním. Halu zabírá, s výjimkou chodníku u delší stěny, usazovací nádrž – je v čističce největší ze všech. Po dlaždicích postoupí k jejímu okraji. Rozhlíží se po kalné hladině odpadní vody, na které bezpočet světélek stojí či pluje pomalu různými směry. Do tichého, bezmála snového šplouchání páchnoucích vlnek na česlích po obvodu bazénu znějí v akustice velkého prostoru ještě záhadněji než jinde v UPVD v delších intervalech, dosti pravidelných, po sobě rychle dvě klapnutí. Nezměrným prostorem nesou se jak projev vzdálených činů. K tajemnosti přispívá přítmí, v němž lze špatně obhlédnout ostatní břehy. Paprsky slunce sem spoře jen proniknou úzkými světlíky. Ta místa v klenbě jsou zároveň větrací šachty. Nad hladinou mění se sluneční paprsky v duhové oblouky, polární záře. Občas, když zesílí, vystoupí z příšeří členitost prostoru, jenž končí uzavřen apsidou. Podél delší protější stěny na konzolách nahoře těsně pod rozhraním s valenou klenbou leží podoben nehybné příšeře pozůstatek transmisní hřídele. Dolů z ní bezvládně visí řemenice jak dlouhé smuteční prapory. Těž připomínají postavy, štíhlé a vysoké sochy.

Po břehu jde Oddys nejprve ke stolku s lampičkou. Rozsvítí červenou žárovku. Opře si o stůl pádlo. Z plátěné tašky vyzdvíhá dalekohled, notýsek s tužkou. Dalekohled triedr si pověsí na krk. V notýsku listuje na stránku s posledním zápisem. Rozevřený jej přitiskne ke stolku, načež pozoruje triedrem na temné

hladině planoucí skořápky, do notýsku si píše nějaké údaje, které na závěr doplní z hodinek časem. Nové záznamy porovná letmo s hodnotami, jež zapsal dříve. Notýsek s tužkou vrátí do plátěné tašky, lampičku zhasne, uchopí pádlo. Za chůze podél nezměřného bazénu splašků se naklání nad česle. Zbytky jídel, fekálie, kusy dřev a rovněž vyhořelé skořápky pádlem občas postrčí, aby se přesvědčil, zda tam neuvázl cennější předmět. Zkoumá i dešťové vpusti. V polovině delší strany nádrže na chodníku jsou krátké koleje, kde stojí nevelký jeřáb. Zde sestoupí po schůdkách do kotvících necek. Ty se s ním, najednou zvětšeným, zanoří do splašků bezmála po okraj. Usedne na dno, o záď se opře, mezi kolena trčí mu stěžeň, na háček tam pověsí za popruh plátěnou tašku. Rozváže u schůdků, aniž se vykloní, kotvící lano, položí je vedle sebe. Opatrně se od kraje nádrže odstrčí pádlem, načez vsedě na stěžeň vytáhne plachtu. Postupně ji ráhnem všelijak natáčí. Protože panuje bezvětří, viset nepřestane zplihle. Odstrčením plavidlo dopluje jen kousek od břehu. Oddys očekává příznivý vítr. Koukne na hodinky a začne pádlovat. Vyklání se nazad a zpátky. Zbytky jídel, fekálie, kusy dřev a rovněž vyhaslé skořápky na temné hladině ubíhají různě daleko od obou boků. On si ty odpadky prohlíží, občas si v bádání pomáhá triedrem, či jsou-li na dosah, postrčí je pádlem, v srdci a myslí se táže: „Jste usazovací nádrží unášeny bez cíle, nebo vy nějaký cíl tady máte? Kam vlhkou plujete drahou? Kam já se mám vydat?“ Jakmile se necky ocitnou nablízku planoucí skořápce, přestane pádlovat, případně pádlem kormidluje, aby se k plamínku ještě víc přiblížil nebo jej obeplul a nedošlo k srážce. Do notýsku zapíše nějaké

údaje, též kolik je hodin. Pak opět pádluje původním směrem. Pomalu blíží se k apsidě. Tu se v hale zableskne. Blesky následují další a další. Jejich namodralé světlo se odráží od vlnek na temné hladině. Stále však nehřmí.

Turisté spolu se psy vešli za Melanem rohovým průchodem ze strany apsidy a stojí jeden vedle druhého na samém okraji nezměrné hladiny odpadní vody, která se podobá hvězdnému nebi. Odysse na dně necek pod zplihlou plachtou, jak mezi plamínky pádluje, mobily mnohokrát fotí. Vedoucí výzkumu směrem k ne-bývalé atrakci zlatou tyčkou z chodníku kyne. Hrdina osudem štvaný na okamžik zvažuje v srdci a myslí: „Měl bych vyskočit z necek a žít ve splaskách pohřbít, či zůstat naživu ještě?“ Nicméně opatrně nad hlavu pozdvihne pádlo. Odpovědi jsou další blesky, též jásot i štěkot nad hladinou nese se z břehu. Když rozruch ustane, Melan odvede skupinu k jeřábu. Blýská se méně. Příčinou může být výrazný odpadek uvízlý v česli. Focen je též stolek s lampičkou. Po chvíli mizí CK Poznání v rohovém průchodu, z kterého vyšel na svou misi Oddys.

Ten mezitím pádloval k lapači písku. Přistává v apsidě na malé pláži, jež se zde od samého počátku čističky tvoří. Postaví se, vystoupí, pádlo do necek položí, ty z kalné mělčiny vytáhne do půle délky, aby mu je vlny neodnesly od břehu a nestal se trosečník na pusté výspě, ač uprostřed lidí. Z háčku na stěžni sundá plátěnou tašku, po pár krocích zas už mu visí přes rameno, v duchu zažertuje těmito slovy: „Konečně cítím pod nohama zemi.“ Dojde před falešný portál z cihel různé oblosti, kterým apsida končí. Zacvičí rukou, tře si ji v lokti. V portálu usedne na

prahu, na nízkém podlouhlém kameni, aby si oddych. Nehybně zírá před sebe do písku na vyplavené zbytky jídel, fekálie, kusy dřev a prázdné skořáčky, poslěze opět pozoruje nezměrnou hladinu, plamínky na ní. Dá si k očím triedr a s ním se táže: „Které světlo v temnotě je skutečně pravé?“ Šplouchání vlnek zní v apsidě méně jednotvárně než během plavby, spíš stává se hudbou. Dokonce v delších intervalech, dosti pravidelných, se po sobě rychle dvě klapnutí k té skladbě hodí. I tady do notýsku zapíše nějaké údaje, které na závěr doplní z hodinek časem. Nové záznamy porovná letmo s hodnotami, jež zapsal dříve. Notýsek, triedr vrátí do plátěné tašky a zároveň vstane. Otočí se za sebe k falešnému portálu a na cihlu s nejhladším povrchem výrazně napíše slovo *OGANGIE*. Chvilí před nápisem postojí, na cosi čeká. Když se nic neděje, i tužku dá nazpátek k notýsku, nápis přejeđe konečky prstů, vrací se po pláži k neckám. I nad nimi postojí, než zpátky je zatlačí do kalné vody. Opatrně usedne jak prve na dno, tašku na rameni nechá. Od mělčiny pádlem se odstrčí, mezi světélky od apsidy pádluje po temné hladině, jako když chrámovým prostorem anebo vesmírem zpomalen letí. Zbytky jídel, fekálie, kusy dřev a rovněž vyhaslé skořáčky ubíhají různě daleko od obou boků – již vše pouze míjí.

Exkurze CK Poznání s Melanem přichází chodbou k cihlovému schodišti, po němž v řadě vystoupá do galerie označené PROVOZ. Tu jenom projdou, neboť je prázdná. Dále procházejí původním zázemím obsluhy čističky z doby její největší slávy. V prvním výklenku sedí u stolu s technickým nákresem figurína

v montérkách s cedulkou MISTR, se šuplerou v ruce. V dalším výklenku figurína v montérkách s cedulkou MECHANIK dumá nad nějakým strojkem. V klidovém zákoutí topiče postel je prázdná, což znamená, že topič přikládá v kotelně koksem. Zato v posledním výklenku, který je z celého zázemí největší, lze získat názornou představu, jak bývalo v čističce živo. Postává zde šestnáct figurín v montérkách DĚLNÍK po dvojicích u ponků, ve svěracích upnuté k opravě určené díly. Většina dělníků v ruce má pilník. Turisté a pejsci v prostorách zázemí pod vlivem figurín ožijí. Turisté s dělníky pózují, nesourodé dvojice mobily mnohokrát fotí. Psi trochu štěkají. Postupně se všichni zklidní. Laboratoř výzkumu splašků a kalů obhlédnou bez zájmu. Stůl s chemickým nádobím, váhy a digestoř, prosklená skříň plná lahviček s čistými látkami, nic z toho foceno není. Podobně vlahně je vnímána v sousedství kancelář, kde stojí u okna psací stůl, vedle něj poličky s šanony a dále skoro až ke stropu knihovna vesměs se samými černými svazky.

Odtud již zamíří exkurze vedená Melanem, zvednutou tyčkou k Oddysově pracovní dílně.

Uvnitř se rozptýlí v členitém prostoru. Mobily si fotí lenošky, křesla s podnožkami, stolky, židle, židličky, v policích podnosy, košíky, měchy a sekyry, číše jednouché, dvouuché poháry, misky a talířky, přilby, nože, mšedla, míče, pod nimi na zemi trojnožky s kotlíky, lavory, konvice, mísy, dále o zdi opřené či visící na skobách štíty a pavězy, luk, toulec se šípy, kopí a oštěpy, loutnu, disky, meče, též vesla a kormidla. Psi k exponátům u země čichají. Co turisty zaujme, berou hned do ruky, zase to vrací. Na

konci rozpačité bezcílné obchůzky pózují hromadně v rohu před zrcadlem. Mobily focení fotí. Leč nadšení ani tam netrvá věčně. Posléze ve výklenku nehybně zírají, někteří, jak displej na stole zrnitě svítí, či do okna na dvůr, někteří na displeje svých chytrých mobilů, či hovoří s turisty, kteří jsou jinde, a takto čekají, kam určí vedoucí, že se jde dále. Konečně dá tyčku ze zlata nad hlavu, promluví obzvláště slavnostním hlasem: „V restaurátorské expozici, Oddysově pracovně dílně, prohlídka celého paláce muzea končí. Já i mí soudruzi, kteří v UPVD zkoumáme, jsme vděční, že jste si na cestách po světě našli čas pro nás. Každého turistu, kterého zajímá čistička, si vsuktu vážím.“ Ukazovátka zasune do tašky, jen protáhlý zlatý prst trčí z ní přímo nad nápisem ZKOUMÁNÍ ŽIJE. Pak vyndá kornoutek z papíru, a jak jej otvírá, hovoří dále: „V upomínku na tuhle návštěvu laskavě přijměte tradiční suvenýr.“ Turistům, kteří hned ožijí, rozdává makety hovínek. Miloučkou drobnůstku přijímá každý z nich nadšeně, vesele do dlaně, dojat až k slzám. Dárečkem chlubí se navzájem, porovnávají, kdo dostal hezčí. Turista nikterak zábavný si ten svůj zavěsí v místech, kde mu zadek ven z kalhot kouká. Jiný jej z legrace cucá jak lízátko. Vedoucí výzkumu směje se všemu. Když atrapu suvenýr přijme i poslední, kornoutek zavře a vrátí jej nazpět do plátěné tašky. Okamžik čeká, pak laskavě praví: „Ještě vás dovedu k východu. Půjdeme tudy.“ Kráčeji tam, odkud Oddys před polednem vešel.

Jen krátce poté, co v průchodu zmizí i poslední pejsek a turista, Oddys vrací se z plavby po nezměrné hladině splášků. Je v podstatě suchý. Opře pádlo o truhlu v rohu pod zrcadlem. Na

rameni plátěnou tašku si nechá. Dojde do výklenku. Uvidí hliněnou figurku, jak se stále opírá o svoji krabičku u displeje na stole vzadu. Šeptem jí praví: „Málem jsem na tebe zapomněl. Vědět tak, odkud jsi. Jenomže nevím.“ Ověří počtvrté, že ruku k rameni přilepil pevně, načež si řekne v duchu: „Figurka je malá, tu s sebou určitě беру. Odejeme spolu.“ Otevře krabičku, figurku položí, uzavře do ní, dá ji do plátěné tašky. Slzy otre si z očí. Koukne na hodinky. Jde mezi police. Nejdřív si vybere dvouuchý pohár. K němu do plátěné tašky si namátkou postupně přidá pár misek a talířků. Z předmětů opřených o zeď či visících na skobách se shýbne pro disk, a taška je plná. Dojde si do rohu pro pádlo, drží je v ruce. Takto před zrcadlem Oddys na Oddyse hledí. Po chvíli zkoumání jeden druhému současně praví: „Rozhodl jsem se s konečnou platností, že do UPVD přestanu chodit. Pela mi stále víc chybí. Musím se někam vypravit za ní.“ Oba si za popruh nadzvednou plátěnou tašku a dál spolu hovoří těmito slovy: „Pár drobnějších předmětů si беру s sebou. Souhlasíš? Ano. Ostatní nech tady. Víš přece, že doma místa moc není. Restaurování jsem přitom věnoval velice času. To přece vím taky. Dělal jsem pečlivě všecko. Především lenošky, křesla s podnožkami, stolky a židle bych neměl kam umístit v paláci bytů. O zbraně, trojnožky s kotlíky, lavory, konvice, mísy by rodina neměla zájem. Věci starožitné, nesmírné ceny. Je to tak, jenomže mně nikdo nevěří.“ Kývají na sebe současně hlavou. „Z obou stran se v tomhle zrcadle vidíme naposled. Jsme tady naposled spolu.“

Do pracovny dílny se vrátí Melan. Má dobrou náladu. Oddys s pádlem v ruce a plnou taškou přes rameno tváří se zaskočen,

i když je halasně chválen: „Jak jsi v neckách cestoval po nezměrné hladině odpadní vody, když jsem s exkurzí procházel kolem, to bylo skvělé. Působils úžasně. Všiml sis, kolikrát tvou plavbu mobility fotily? Byl jsi pro CK Poznání zjevení ve splašcích, hr-dina dobrodruh uprostřed hvězdného nebe. Teď budeš proslulý po celém světě. Napadlo mě, zda bys neměl předvádět rybolov z necek. Výzkumník rybář by pověsti čističky nemohl škodit.“ „Já mám jiné plány.“ „A nepůjdeš ke dnu?“ „Copak jsi měl po-cit, že mi to hrozí?“ „Dnes byly v nádrži jen malé vlny, takže ses nemohl zvrhnout.“ „Zato však pádlovat jsem musel v bezvětří stále.“ „To se dá přežít. Hlavně že jsi zvládl do necek nastoupit a zase vylézt.“ „U schůdků ani na písčité mělčině to není pro-blém.“ „Souhlasím. Já jenom že už jsi starý.“ „Máš pravdu. Ob-čas, když pádluju, bolí mě loket. V apsidě si proto oddychnu, než pluji zpátky.“ „Tak dobře. Nechci tě zdržovat. Sám taky ostatně spěchám. Vrátil jsem se jenom pro loutnu. Turisté z exkurze mě totiž pozvali s nimi se občerstvit v hotelu Pasák, tak bych jim v průběhu večere předvedl, že i my učenci umíme zpívat. Ví-m sice, že by to takhle být nemělo, však co nám zbývá? Náš záměr se zdaří, jen když budem známí. U té dnešní skupiny mám při-tom šanci. Byla dost zvědavá. I psi na vše dávali pozor. Je správné, že mají do muzea povolen přístup, ač ty na ně hledíš skrz prsty.“ „Já přece hledím na turisty stejně. A na psy nevražím, zejména běhají-li u mě.“ „Vždyť mohou všude. V Pasáku též budou ur-čitě poslouchat, co k jídlu hraju.“ Skloní se pro loutnu opřenou o zeď a drží ji zkoumavě v ruce. „Doufám, že ladit nic nemu-sím.“ „To není třeba. Ladění je přece součást mé práce.“ Melan

udeří do strun a spokojen prohodí: „Zní přesně k písničce, co náš výzkum doposud přinesl a co ještě zbývá. V Pasáku udělám UPVD reklamu, aby se k nám přišli podívat znovu, aby přišli víckrát.“ Loutnu si zastrčí do plátěné tašky. Nad strakatým, křiklavým nápisem ZKOUMÁNÍ ŽIJE místo prstu ze zlata teď trčí hmatník. „Takhle ji rozladíš.“ „Co ti to, Oddysi, vyklouzlo z pusy?“ „Hlavně ji neznič.“ „Neboj, škarohlíde, budu k ní něžný. Škoda že jsi viděl poskrovnu, jakou měla výprava z muzea radost. Ještě i na konci u tebe v téhle té místnosti turisté úplně ožili, když jsem dal každému tu naši maketu. Blbli a smáli se jak malé děti.“ „To je mi jasné. Nicméně já mám též pro tebe něco – v UPVD končím. Už jsem se rozhod. Dnes jsem tu naposled.“ „Tomu se divím. Nu, co se dá dělat? Přeješ-li si nás opustit, nikdo z výzkumníků tě tu nebude zdržovat proti tvé vůli, stejně jako nesmíme nikoho k odchodu nutit, přeješ-li si zůstat. Ke každému je třeba zachovat podobnou vstřícnost. Můžeš se ostatně kdykoliv vrátit. Jenom mi po pravdě odpověz, abych to věděl. Rozhodl ses takto a ze dne na den, že tě přestal zajímat ten problém s časem? Nebo tě zajímá, leč výzkum vzdáváš?“ „Tak tomu naprosto není. Hledání času se nevzdám, dokud budu dýchat. Pouze teď vyzkouším bádání jinde. Restaurování a plavba v neckách mě totiž přivedly čemusi na stopu, jenomže nikoliv tady, ale ve slově.“ „Ve slově? Lze říci v jakém?“ „V *ogangii*.“ „Jak je to možné?“ „To právě nevím. Něco však tuším. A displej mě v tušení utvrdil.“ „No to je skvělé. Co ti displej sdělil?“ „Viděl jsem v zrnění, navíc přesně v poledne, nad komínem na dvoře nehybný kouř, jenž byl oblétán ptáky. Jakmile utichlo houkání polední

sirény, komín na displeji v zrnění zmizel.“ Vedoucí výzkumu zakývá hlavou a pohlédne na dvůr. „Tam, Melane, kouř ale z komína stoupá.“ I v zrcadle v rohu oba nyní hovoří spolu: „Nevadí. V displeji vše platí více. Vůbec se, Oddysi, nedivím, jsi-li poledního zážitku plný.“ „Ještě mi je zvláště z hlíněné figurky dítěte.“ Zas pádlo opře si o truhlu, sáhne do tašky pro krabičku, otevře ji, hlíněnou figurku podá Melanovi, jenž sošku ze všech stran zkoumá. „Dopoledne mi ji přinesl od dárce, který si nepřál být jmenován, duchovní Hatek. Akorát ruku jsem přilepil, jinak je stejná, jak byla.“ „Hm.“ Vráti výtvar Oddysi. „Jak myslíš, že je to staré?“ „Nevím. Řekl bych, hodně. Teď mě napadlo dokonce, není-li tohle má podoba, když jsem žil kdysi. Či mého syna, jak vypadal tenkrát. Myslím na Machose, a nejenom na něj.“ „Na koho tedy?“ „Na Machose, který je jakoby nevlastní. Škoda že Hatek o nálezů údaje neměl.“ Figurku položí opět do krabičky, a dokud ji nezavře, Melan si prohlíží podobu v hlíně. Zavřenou krabičku Oddys dá zpátky a při tom praví: „Ještě si беру na památku dalších pár drobností, jež jsem zrestauroval.“ „Vem si jich více. Klidně si vem třeba všechno.“ „Mně musí stačit, co poberu v tašce. Mám v ní i notýsek se svými údaji.“ „Ten si též odnes. Nám by zde k ničemu nebyl. Jak zastavit čas je přece hlavně tvůj úkol. Co tu necháš, stejně se v nejlepším případě postupně rozdá. Starožitný nábytek nechceš? Vždyť jsi tak pečlivě každý kus spravil.“ „Doma by mě s dalším hnali. Tam už jim mé věci překáží na každém kroku. Manželka ke starým předmětům nejvýš sklony.“ „Vždyť se jedná o samé skvosty. Ovšem ani pro turisty ta tvá expozice není moc cenná. Je láká akorát čistička,

pokud vůbec něco.“ „Suvenýry přece.“ „Jo, maketa hovínka, z ní mají radost. Nechceš na památku, Oddysi, taky? V tašce ti překážet bude jen málo. Ne, to jsem děl žertem.“ „Ale tak, Melane, dej mi třeba jedno.“ „Škarohlíde, já žasnu, jak jsi mě převez.“ „Jsou přece společná lidem a všemu, co žije.“ „Máš jistě pravdu. Nuže, tedy moment.“ Z tašky se strakatým, křiklavým nápisem ZKOUMÁNÍ ŽIJE vyndá opatrně s ohledem na loutnu kornoutek z papíru. Otevře jej směrem k Oddysi, aby si vybral. Ten, co náhodně vyloví, letmo si prohlédne a přidá k ostatním věcem, spíš atrapu mezi ně do tašky hodí. Melan opět kornoutek uzavře a vrátí k loutně. Koukne na hodinky, stejně i v zrcadle. „Teď ale opravdu, Oddysi, spěchám.“ „Já půjdu za chvíli.“ „Třeba mě uvidíš v Pasáku, když se tam stavíš.“ „To ještě nevím. Mám plnou tašku. Navíc ponesu pádlo. A cítit možná jsem splaškami. Nerad bych vzbuzoval rozruch.“ „Snad se i bez tebe o rozruch v lokále postarám loutnou, a především zpěvem. Možná až na korzo uslyšíš nějakou učenou píseň, když fojníci nezavřou okna a dveře.“

Melan ze zrcadla odejde, Oddys v něm nadále, opět s pádlem, stojí. Rozhlíží se, zrak se mu slzami plní. V srdci a myslí se omlouvá, aniž pohne ústy: „Zrestaurované předměty, odpusťte mi, že vás s sebou neberu všechny. Není to možné. Ale třeba se sejdem jinde.“ Do dlaně otře si oči.

Vcházejí znovu tři přátelé, přes ramena plátěné tašky. Nem promluví první: „No to je dobře, že jsi ještě tady. I my jsme se zdrželi. Dost jsme se mořili se stříhem, s různými triky. Naštěstí v roli pračlověka Protus je skvělý.“ Hefnet se připojí k mínění tomu a potom se Oddyse zeptá: „A co tvá plavba? Vál příznivý

vítr, nebo jsi byl nucen pádlovat navzdory vlnám?“ Dřív než stačí povědět Hefnetu, jaké to bylo, i Tomal dá najevo zájem: „Vidím, že pádlo máš v ruce. Což plavba tě teprve čeká? Myslel jsem, že kousek půjdeme společně odsud.“ Opře pádlo o truhlu, aby se vysmrkal. Má potřebu přátelům světit se, po pravdě vyličit, co se dělo poté, když odešli natáčet na dvůr. „V usazovací nádrži mě už plavba nečeká žádná. Jsem opravdu rozhodnut – v UPVD končím. Dnes jsem tu naposled. Melan již o tom ví. Vrátil se sem totiž před chvílí pro loutnu, aby hrál turistům z té dnešní exkurze, že ho prý pozvali s nimi se občerstvit v hotelu Pasák. Takže dost spěchal. Přesto však než s loutnou odešel, jsem mu svůj záměr sdělil.“ Tím přátele ohromí, na okamžik nastane ticho, pak všichni navzájem hovoří dále, též v zrcadle v rohu: „Opravdu, Oddysi?“ Zakývá hlavou. „Tím pádem, soudruzi, už je to tady. Náš nejstarší výzkumník učinil přelom.“ „Pověz nám po pravdě, proč zrovna dneska. Před polednem jsi ještě váhal.“ „A co na to Melan?“ „Všecko vám po pravdě povím, nic zatajit nechci. Nuže, však postupně. V poledne viděl jsem v zrnění displeje nad komínem na dvoře nehybný kouř, jenž byl oblétán ptáky. Jakmile utichlo houkání sirény, komín na displeji v zrnění zmizel. Já ale pochopil, že v kouři, který je nehybný, žádný čas není. Přál bych si ovšem jej spatřiti nejen na displeji či na plátně v kině. Na dvoře tak jako obvykle z komína stoupal. Tohle je pro mě k odchodu významný impuls.“ „Nehybně vypadal přece nad ostrovem, který jsme viděli na samém obzoru po ránu z korza.“ „Ten zážitek mám v srdci a myslí stále.“ „V tom případě, Oddysi, jak jsi se rozhodl, každý z nás vítá.“ „Ale co Melan? Ten

se jistě divil.“ „Klidně se vsadím, že tě nechtl pustit.“ „Já být tebou, vůbec se nesázím. Divil se, řekl však, co se dá dělat. Prý mě nikdo v UPVD nebude zdržovat proti mé vůli, stejně jako nesmíme nikoho k odchodu nutit, přeje-li si zůstat. Dokonce se mohu kdykoliv vrátit.“ „Opravdu?“ Zakývá hlavou. „A řekl jsi i jemu o zážitku s displejem a jak zkusíš bádát zas jinde?“ Zakývá hlavou a ještě dodá: „Pak už se nedivil. Pouze mě přemlouval, abych si z UPVD odnesl všecko, že se to tu stejně v nejlepším případě postupně rozdá. Jenomže doma jim mé věci překáží na každém kroku. Mně stačí, co dal jsem do plátěné tašky. Tak mi aspoň též vnutil suvenýr maketu, jako by nyní byl i ze mne turista. Mám však v tašce především notýsek se svými údaji. Hliněnou figurku si беру taky. No a dalších pár drobností, které mi přirostly k srdci a mysli.“ „Figurka i všecko ostatní ti přeče patří.“ „Co bychom dělali s údaji v notýsku, to vůbec nevím.“ „Jak zastavit čas je přeče hlavně tvůj úkol.“ „Tak se vyjádřil Melan.“ „Spíš je čas přímo tvé poslání, životní úděl.“ „V hledání času se ti nikdo nemůže rovnat.“ „Já myslím, že tady jsi již toho udělal, Oddysi, dosti.“ „Jak ale my výzkum v čističce bez tebe budeme od zítřka zvládat, to tedy nevím.“ Nem koukne na hodinky, totéž i v zrcadle činí. Hefnet na to s rozpaky praví: „Dnes důvod k spěšnému odchodu z UPVD není. Jsme takhle čtveřice naposled spolu. Od zítřka bůhvíkdě budeš.“ „Dopoledne mě třeba potkáte na korze okolo zátoky. Budu tam fandit.“ „A večer?“ „Sám vůbec nevím. Vždyť se chci de facto navrátit do slova, kterého význam mi uniká. Koho a jak se mám na cestu zeptat?“ „Myslíš, že má *ogangie* tedy spíš konkrétní podobu, že je prostě někde?“

„Vyloučit ani to nemohu. Ale ta podoba dost možná je v jiném čase.“ „Lze ji v tom případě vidět též v dnešní době?“ „Zkoumal jsem to rovněž v zrcadle visícím před námi. Určitě podobně viselo v pradávném světě. Na jeho širokém zdobeném zlaceném rámu jsem sice měl pocit, že se *ogangii* ocitám blíž nežli jinde, leč v samotném zrcadle viděl jsem akorát sebe a co zrovna je kolem.“ „A v zrnění displeje jsi kromě komínu s nehybným kouřem oblétaným ptáky nezahlédl nic, z čeho bys mohl mít pocit jako z ozdob na rámu?“ Před odpověď Oddyse se Tomal s námitkou vmísí: „V zrnění displeje může být oproti zrcadlu cokoliv, takže to pak nemá takovou váhu.“ „Rouháš se. Já jsem ale, Tomale, víc zvědav, co řekne Oddys.“ „Tomal, ač rouhá se, může mít, soudruzi, pravdu, nicméně místo *ogangie* jsem v zrnění zahlédl přízemní garáže, plakáty, ulici z kopce či do kopce, která je pokrytá asfaltem, a široký dlážděný chodník.“ „Tohle jsi nám ovšem, Oddysi, doposud neřek.“ „Proč jsi to tajil?“ „Na tom nic zvláštního není. Tohle se místo *ogangie* vynořilo v zrnění vždycky. Uprostřed ulice se navíc pokaždé perou dva vlčáci, slabšímu se snaží pomoci kočka.“ „Tam výprava nebude marná.“ „Mně víc *ogangie* zdá se být cosi s tím nehybným kouřem.“ „Pověz nám, Oddysi, co tebe láká.“ Zakývá hlavou. Tomal to kývání doplní slovy: „Spíš jak se rozhodnout, dle čeho se řídit.“ Oddys však poučí přítele takto: „Tím trápit se přespříliš by bylo zbytečné. Kde je to či ono, já stejně nevím.“ „Tak ještě provedme, soudruzi, poslední pokus. S upřeným pohledem přímo do zrcadla řekněme současně Mluvíme k sobě.“ „Proč zrovna, Hefnete, tohle? No ale dobře.“ „Takže se soustředme. Počítám do tří.“ Načež celá

čtveřice prohodí sborem: „Mluvíme k sobě.“ Ticho, jež nastane, přeruší po chvíli každý jen za sebe, rozmluva plyne zas dále: „Možná to myšleno mohlo být upřímně, leč já si ničeho zvláštního nevším.“ „Zvláštní bylo to podle mě celé.“ „V tom případě zvláštní je všechno.“ „Jsme už nejspíš znaveni vědeckým shonem.“ „Pojďme se na korzo společně občerstvit.“ „Do restaurace ale já nejdu.“ „Proč, Oddysi?“ „Tam se mi pokaždé přitíží.“ „Co když však být slovům na stopě jedině v lokále můžeš?“ „A jíst občas také je třeba.“ „Nechceš se vzmužit?“ „Už nejsi dítě.“ „Přesto bych raději zašel do jídelny.“ „V jídelně se nedá o jídlo žebrot.“ „Protože v jídelně žebrání není.“ „Pojďme do Pasáku, kde Melan turistům zpívá, že zkoumání žije. Či ani tohle, Oddysi, uvidět nechceš?“ „Sám sebe provází brnkáním na loutnu.“ „Na co ještě ty myslíš, Hefnete?“ „Napadlo mě zkusit se oddělit kružítkem.“ „V zrcadle?“ „Kdekoliv. Hlavně se nesmíme sebedmíř lišit.“ „Tak pojďme už. Proberem kružnici případně cestou po korze.“

Nem, Hefnet, Tomal a Oddys ze zrcadla odejdou za rám, Oddys jako poslední. Nejdřív se ještě přiblíží, bere si o truhlu opřené pádlo. Ohlédne se k výklenku. Za oknem zapadá slunce za protější střechu.